

Stredoeurópania odmietajú americký naratív o slobode prejavu, ukazuje prieskum

Nové zistenia podkopávajú tvrdenia o „cenzúre“ v digitálnej politike EÚ – jasná podpora šikovnej regulácie sociálnych médií na ochranu slobody médií a verejnej diskusie

Praha/Bratislava – Nový rozsiahly prieskum verejnej mienky medzi stredoeurópskymi krajinami ostro vyvracia tvrdenia časti amerických politických a technologických inštitúcií o údajnej „inštitucionálnej cenzúre“ EÚ. Naopak, zistenia ukazujú širokú podporu verejnosti pre transparentnú a účinnú reguláciu sociálnych médií na ochranu slobody prejavu a demokratickej integrity.

V rámci Prieskumu verejnej mienky o slobode médií V4 v roku 2025, ktorý si objednali Rada pre redakčnú nezávislosť a nadácia Bakala Foundation, boli oslovení respondenti v Poľsku, Maďarsku, Českej republike a na Slovensku. Ukazuje sa, že verejnosť v drivej väčšine podporuje opatrenia na zodpovednosť voči platformám sociálnych médií, najmä v reakcii na nenávisťné prejavy, kyberšikanu, dezinformácie a škodlivý obsah.

„Stredoeurópania neodmietajú slobodu prejavu, ale chcú záruky, ktoré zabezpečia zachovanie jej slobody,“ povedala Tessa Szyszkowitz, predsedníčka Rady pre redakčnú nezávislosť. „Dnešné digitálne prostredie si vyžaduje ochranu proti manipulácii algoritmami, extrémizmu a dezinformáciám zameraným na zisk. Občania čoraz viac vnímajú zásahy EÚ nie ako nadmerne prehnané, ale ako nevyhnutnú ochranu demokracie.“

Medzi kľúčové zistenia patria:

- Takmer 90 % ľudí v celom regióne požaduje, aby platformy rázne zakročili proti nenávisťným prejavom, kyberšikane a obsahu propagujúcemu sebapoškodzovanie.
- 67 % ľudí podporuje opatrenia proti šíreniu dezinformácií.
- 66 % sa domnieva, že digitálne platformy by mali uprednostňovať dôveryhodné zdroje informácií.
- 61 % súhlasí s tým, že digitálne platformy by mali byť transparentné, pokiaľ ide o ich rozhodnutia týkajúce sa prioritizácie alebo potláčania obsahu.

Najpreferovanejším zásahom je odstránenie škodlivého obsahu, po ktorom nasleduje obmedzenie jeho viditeľnosti a pridanie označení kontextu, čo odráža silnú podporu jasným a rozhodným krokom.

Podpora opatrení EÚ voči vládam, ktoré podkopávajú slobodu médií:

- Poľsko: 65 %
- Maďarsko: 60 %
- Slovensko: 57 %
- Česká republika: 55 %

Podpora dohľadu EÚ nad globálnymi digitálnymi platformami:

- Poľsko: 66 % podporuje, iba 10 % je proti
- Maďarsko: 63 % podporuje, iba 8 % je proti
- Slovensko: 56 % podporuje, 15 % je proti
- Česká republika: 55 % podporuje, 17 % je proti

Zmena vnímania: Vplyv USA je vnímaný ako väčšia hrozba ako vplyv Číny

Najpozoruhodnejšie asi je, že v prieskume sa zistil veľký posun: respondenti teraz považujú vplyv USA na digitálny prejav za väčšiu hrozbu ako vplyv Číny, pričom obavy z USA prudko vzrástli na 59 % v porovnaní s 58 % v prípade Číny. Tento posun je obzvlášť výrazný medzi mladými ľuďmi (generácia Z, 18–24 rokov), ktorých obavy z USA dramaticky vzrástli z 32 % v roku 2024 na 58 % v tomto roku.

„Tieto zistenia predstavujú vážnu výzvu pre vyjadrenia z Washingtonu a zo Silicon Valley,“ povedala Szyszkowitz. „Údaje sú jasné: Stredoeurópanov hlboko znepokojujú dezinformácie, nenávistné prejavy a digitálna manipulácia – nie regulácia. Očakávajú, že inštitúcie EÚ budú rázne konať na ochranu demokratických slobôd v digitálnom veku.“

Tlačová konferencia a diskusia:

Tlačová konferencia s poprednými predstaviteľmi médií v regióne sa uskutoční v pondelok 12. mája 2025 o 11.00 hod. SEČ na adrese FACH, Ventúrska 10, Bratislava, Slovensko. Podujatie sa bude naživo vysielat' na mediafreedompoll.com.

Informácie pre médiá:

Tlačová konferencia

- Dátum a čas: Pondelok 12. mája 2025 o 11.00 hod. SEČ
- Miesto: FACH, Ventúrska 10, Bratislava, Slovensko
- Živé vysielanie: mediafreedompoll.com

Rečníci:

- Tessa Szyszkowitz, predsedníčka **Rady pre redakčnú nezávislosť**
- Dr. Václav Štětko, **Univerzita Loughborough**
- Pavol Szalai, **Reportéri bez hraníc**
- Misha Glenny, rektor **Inštitútu humánných vied** vo Viedni
- Alexander Dworzak, **Reportéri bez hraníc**
- Beáta Balogová, **SME**, Slovensko
- Veronika Munk, **Denník N**, Slovensko
- Márton Gergely, **HVG**, Maďarsko
- Michał Olszewski, **Gazeta Wyborcza**, Poľsko
- Martin Ehl, **Hospodářské noviny**, Česká republika
- Alexandra Borchardt, mediálna výskumníčka a novinárka

Ide o štvrtý ročník prieskumu, ktorý si objednala Rada pre redakčnú nezávislosť (CEI) a ktorý uskutočnila agentúra Median v období od 31. marca do 22. apríla 2025 prostredníctvom online panelového prieskumu a telefonických rozhovorov na celkovej vzorke 4 112 respondentov vo veku 18 a viac rokov. Prieskum podporila nadácia Bakala Foundation.

Rada pre redakčnú nezávislosť, ktorú zriadil mediálny dom Economia, chráni redakčnú slobodu a podporuje profesionálnu žurnalistiku bez zásahov.

Nadácia Bakala Foundation podporuje slobodné a nezávislé médiá prostredníctvom vzdelávania a školení, čím posilňuje novinársku integritu v strednej Európe.

Ďalšie informácie poskytnú:

- Dizajn prieskumu verejnej mienky: Dr. Václav Štětka | v.stetka@lboro.ac.uk | +44 7575 870309
- Logistika tlačovej konferencie: Hana Schreibová | hana.schreibova@economia.cz